

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
«Середня освіта (Образотворче мистецтво)»
першого рівня вищої освіти (бакалавр)

за спеціальністю 014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво)
зі спеціалізацією: Художня культура

галузі знань 01 Освіта/Педагогіка
Кваліфікація: Вчитель образотворчого мистецтва
та художньої культури

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ

Голова вченої ради
проф. Безлюдний О. І.

(протокол № ___ від « ___ » _____ 2017 р.)

Освітня програма вводиться в дію з _____ 2017 р.

Ректор проф. Безлюдний О. І.

(наказ № ___ від « ___ » _____)

ПЕРЕДМОВА

Розроблено робочою групою спеціальності 014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво) у складі:

1. Музика О.Я. (гарант)
2. Умрихіна О.С.
3. Сотська Г.І.

1. Профіль освітньої програми зі спеціальності 014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво)

1 - Загальна інформація	
<i>Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу</i>	Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини Кафедра образотворчого мистецтва
<i>Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу</i>	Бакалавр освіти Професійна кваліфікація: вчитель образотворчого мистецтва та художньої культури
<i>Офіційна назва освітньої програми</i>	Середня освіта (Образотворче мистецтво).
<i>Тип диплому та обсяг освітньої програми</i>	Диплом бакалавра одиничний, 120 кредитів ЄКТС, термін навчання 1 рік 10 місяців
<i>Наявність акредитації</i>	Сертифікат про акредитацію Серія НД-П №2489129 Відповідно до рішення Акредитаційної комісії від 16 червня 2016р., протокол №121 (наказ МОН України від 21.06.2016 №79-А) з галузі знань(спеціальності) 01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Образотворче мистецтво) до 1 липня 2026 р. (на підставі наказу МОН України від 19.12.2016 № 1565)
<i>Цикл/рівень</i>	FQ – ENEA – перший цикл, QF-LLL – 7 рівень, НРК – 7 рівень.
<i>Передумови</i>	Наявність диплома молодшого спеціаліста
<i>Мова(и) викладання</i>	Українська
<i>Термін дії освітньої програми</i>	1 рік 10 місяців
<i>Інтернет – адреса постійного розміщення опису освітньої програми</i>	http://fld.udpu.org.ua/informatsijnyj-paket/
2 - Мета освітньої програми	
Підготовка компетентного конкурентоздатного фахівця – вчителя образотворчого мистецтва та художньої культури для загальноосвітніх навчальних закладів різного типу, який володіє фундаментальною теоретичною базою фахових дисциплін, новітніми технологіями навчання та навичками їх практичного застосування, здатний до творчої педагогічної діяльності, безперервної самоосвіти та професійного самовдосконалення.	
3 - Характеристика освітньої програми	
<i>Предметна область</i>	Обов'язкові дисципліни I. Цикл загальної підготовки – 30 кредитів. 1.1. Гуманітарна підготовка – 6 кредитів. 1.2. Фундаментальна підготовка – 24 кредити. II. Цикл професійної підготовки – 39 кредитів. 2.1. Психолого-педагогічна підготовка – 9 кредитів. 2.2. Науково-предметна підготовка – 30 кредитів. Дисципліни вільного вибору студента – 30 кредитів. Блок №1 – 30 кредитів. Блок № 2 – 30 кредитів. Практична підготовка – 15 кредитів. Атестація – 6 кредитів.

<i>Орієнтація освітньої програми</i>	У рамках освітньої програми студенти знайомляться із теорією, історією та методикою образотворчого мистецтва, його історичним розвитком, проблемами навчання образотворчого мистецтва школярів закладів загальної середньої освіти, традиційними та інноваційними підходами до їх вирішення, опановують соціально-особистісні, загальнонаукові, інструментальні, спеціалізовано-професійні (фахові теоретичного і практичного спрямувань) і загально-професійні (базові уявлення та здатності) компетентності; здобувають базові знання про теоретико-методологічні засади й ключові результати досліджень з проблем образотворчого мистецтва, навчальні дисципліни з циклу професійної та практичної підготовки за вибором закладу вищої освіти і студента.
<i>Основний фокус освітньої програми та спеціалізації</i>	Програма спрямована на підготовку студентів до здобуття теоретичних знань та практичних умінь і навичок, достатніх для успішного виконання професійних обов'язків за обраною спеціальністю.
<i>Особливості програми</i>	Бакалавр готується для навчання образотворчого мистецтва в освітніх закладах: загальної середньої освіти (гімназіях, ліцеях, школах естетичного профілю, художніх школах), здійснення навчально-виховної діяльності на основі сучасних наукових досягнень педагогічної і мистецької теорії та практики. Обов'язковість проходження виробничої (педагогічної) практики та підготовка випускної кваліфікаційної роботи у формі виконання теоретико-методичної письмової роботи та відповідного художнього твору в матеріалі.
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
<i>Придатність до працевлаштування</i>	Випускники освітньої програми орієнтовані на учительську, освітню, науково-методичну й управлінську діяльність у системі освіти України відповідно до отриманої спеціальності: <ul style="list-style-type: none"> - вчитель образотворчого мистецтва; - вчитель художньої культури; - організатор позакласної та позашкільної виховної роботи з дітьми; - педагог-організатор; - асистент вчителя (ДК003:3340); - викладач професійного навчально-виховного закладу (ДК003:2320); - вчитель спеціалізованого навчального закладу (ДК003:2340).
<i>Подальше навчання</i>	Можливість навчання за програмою другого рівня за цією галуззю знань (що узгоджується з отриманим дипломом бакалавра) або суміжною – магістерські (освітньо-наукові/освітньо-професійні) програми вищої освіти. Набуття кваліфікації за іншими предметними спеціалізаціями в системі післядипломної освіти. Допуск до професії – наявність академічної і професійної кваліфікації, підтверджена документом про вищу освіту.
5 - Викладання та оцінювання	

Викладання та навчання	Студентоцентроване, проблемно-орієнтоване навчання, ініціативне самонавчання. Викладання проводиться у вигляді лекцій, практичних занять, лабораторних робіт, семінарів, роботи в малих групах, проведення індивідуальних занять, проходження 3 видів практики, консультацій з викладачами, самонавчання через електронне Модульне середовище навчального процесу УДПУ. Інтерактивні лекції та практичні заняття.
Оцінювання	Тестування знань, усні презентації, звіти про лабораторні роботи (перегляди), звіти про практику, контрольні роботи, курсові роботи, усні та письмові екзамени, кваліфікаційний екзамен, захист кваліфікаційної роботи. Вимоги до кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота за спеціальністю 014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво) може виконуватися здобувачем ступеня бакалавра та захищатися перед екзаменаційною комісією. Кваліфікаційна робота здобувача ступеня бакалавра має бути результатом самостійного наукового дослідження з виконанням практичного завдання (картина або серія картин).
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність практично застосовувати набуті знання, вміння і навички у педагогічній, науково-дослідницькій, творчій, художньо-просвітницькій діяльності.
Загальні компетентності(ЗК)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі середньої освіти або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів педагогічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов. 2. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями впродовж життя. 3. Здатність до критичного аналізу й оцінці сучасних досягнень науки, генерування нових ідей під час розв'язування дослідницьких і практичних задач. 4. Здатність проводити дослідження на сучасному рівні. 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). 7. Здатність розробляти та управляти проектами. 8. Здатність до самоаналізу, самооцінки, самокритичності, самореалізації та самовдосконалення. 9. Здатність виконувати наукові, професійні завдання в групі під керівництвом лідера, готовність до виконання встановлених в групі (команді) правил, етикету, такту взаємовідносин, вимог до дисципліни, планування та управління часом. 10. Здатність до продуктивного міжособистісного спілкування. 11. Здатність приймати участь у роботі інтернаціональних, міжнародних групах, командах і вміти спілкуватися іноземною мовою. 12. Здатність соціально, відповідально та свідомо мотивувати людей, рухатися до спільної мети. 13. Соціальні та етичні зобов'язання: формування навичок

	<p>соціальної відповідальності професійної діяльності та етичних зобов'язань з точки зору професійної етики.</p> <p>14. Організація власної діяльності як складової колективної діяльності.</p> <p>15. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>16. Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>17. Здатність працювати автономно.</p> <p>18. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності, усвідомлення гендерних проблем.</p> <p>19. Базові знання основ філософії, психології, педагогіки, що сприяють розвитку загальної культури й соціалізації особистості, схильності до етичних цінностей, знання вітчизняної історії, розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку суспільства й уміння їх використовувати в професійній і соціальній діяльності.</p>
<p><i>Фахові компетентності спеціальності(ФК)</i></p>	<p>1. Здатність володіти термінологією з образотворчого мистецтва та художньої культури.</p> <p>2. Здатність розкривати загальну структуру і взаємозв'язок різних видів образотворчого мистецтва, вміти практично виконувати роботу в різних техніках образотворчого мистецтва.</p> <p>3. Здатність характеризувати особливості розвитку мистецтва в різні історичні епохи.</p> <p>4. Здатність характеризувати та визначати приналежність твору до тієї чи іншої історичної доби розвитку мистецтва.</p> <p>5. Здатність застосовувати сучасні методи дослідження для виконання авторської практичної творчої роботи (картини, керамічного посуду або скульптурної постановки).</p> <p>6. Здатність до перенесення системи знань з образотворчого мистецтва у площину навчального предмету образотворче мистецтво, здійснення структурування навчального матеріалу.</p> <p>7. Здатність чітко і логічно відтворювати базові знання з циклу дисциплін образотворчого мистецтва; оцінювати нові відомості та інтерпретації в контексті формування в учнів цілісної картини розвитку мистецтва протягом історії людства.</p> <p>8. Здатність застосовувати загальну модель процесу навчання образотворчому мистецтву для планування та організації навчально-виховного процесу при вивченні образотворчого мистецтва.</p> <p>9. Здатність до проектування власної діяльності при навчанні образотворчому мистецтву учнів середньої школи.</p> <p>10. Здатність здійснювати добір методів і засобів навчання образотворчому мистецтву, спрямованих на розвиток творчих здібностей учнів.</p> <p>11. Здатність формувати в учнів предметні (спеціальні) уміння.</p> <p>12. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з образотворчого мистецтва.</p> <p>13. Здатність застосовувати сучасні методи й освітні технології, у тому числі й інформаційні, для забезпечення якості навчально-виховного процесу в середніх загальноосвітніх закладах.</p> <p>14. Здатність безпечного поводження з розчинниками, лаками та різними художніми хімічними речовинами, беручи до уваги їх хімічні властивості, у тому числі будь-які конкретні небезпеки</p>

	пов'язані з їх використанням. <i>Фахові (з додаткової спеціалізації художня культура)</i>
7 – Програмні результати навчання	
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Знати передові технології і стратегії з формування духовності, дійсну сутність взаємин культури і мистецтва, культури і цивілізації, культури і образотворчого мистецтва. 2. Знати термінологію з образотворчого мистецтва. 3. Знати та розуміти основні концепції, теорії та загальну структуру образотворчого мистецтва. 4. Знати історію розвитку зарубіжного і українського образотворчого мистецтва, орієнтується у напрямках мистецтва, вміє визначати приналежність до тієї чи іншої доби, визначати автора твору, давати художню характеристику твору мистецтва. 5. Знати основні напрямки у мистецтві, вміє працювати в них, виконувати творчі роботи з основних видів мистецтва. 6. Знати сучасні художні матеріали та особливості роботи різними графічними, пластичними і живописними матеріалами. 7. Знати класифікацію видів, жанрів образотворчого мистецтва. 8. Розуміти взаємозв'язки між різним видами і жанрами мистецтва. 9. Знати особливості роботи на пленері. 10. Знати особливості і специфіку організації уроків з образотворчого мистецтва. 11. Уміти застосовувати практично сучасні художні матеріали у роботі., уміти оформити роботи, організувати і провести мистецьку виставку. 12. Уміти дати аналіз художньому твору за різними критеріями. 13. Уміти організувати і провести гурткову роботу з різних дисциплін мистецького циклу. 14. Вміти працювати в графічних редакторах, розробляти і виконувати екслібрис, візитки, оголошення, буклети, плакати, емблеми та ін. на задану тематику. 15. Володіти іноземною мовою на рівні, необхідному для роботи з науково-методичною літературою. 16. Володіти інформаційно-комунікаційними технологіями. 17. Забезпечувати охорону життя і здоров'я учнів у навчально-виховному процесі та позаурочній діяльності. 18. Здатний з дотриманням етичних норм формувати комунікаційну стратегію зі всіма учасниками освітнього процесу. 19. Організовувати співпрацю учнів і вихованців та ефективно працювати в команді (педагогічному колективі освітнього закладу, інших професійних об'єднаннях). 20. Розуміти значення культури як форми людського існування, цінувати різноманіття та мультикультурність світу і керуватися у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу і співробітництва. 21. Виявляти психологічні особливості засвоєння учнями навчальної інформації, психологічні особливості становлення характеру учнів, розвитку їх здібностей з метою діагностики,

	<p>прогнозування ефективності та корекції педагогічного процесу.</p> <p>22. Вчитися упродовж життя і вдосконалювати з високим рівнем автономності здобуті під час навчання компетенції.</p> <p>23. Аналізувати соціально та особистісно значущі світоглядні проблеми, приймати рішення на основі сформованих ціннісних орієнтирів.</p> <p>24. Створювати рівноправне і справедливе освітнє середовище, що сприяє навчанню всіх учнів, незалежно від їх соціально-культурно-економічного контексту.</p>
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
<i>Кадрове забезпечення</i>	Процес навчання забезпечують провідні фахівці кафедр, в складі 13 кандидатів наук, 1 старшого викладача, 1 викладача.
<i>Матеріально-технічне забезпечення</i>	Наявна матеріально-технічна база, що забезпечує проведення всіх видів практичної, дисциплінарної та міждисциплінарної підготовки та науково-дослідної роботи студентів. Обладнані 2 спеціальних класи для проведення лабораторних занять із рисунку та живопису, аудиторії для лекцій і практичних, кабінет теорії та історії образотворчого мистецтва, керамічна майстерня, комп'ютерний клас. На кафедрі є бібліотека мистецько-теоретичної і методичної літератури, відеотека з технічними засобами для їх використання.
<i>Інформаційне та навчально-методичне забезпечення</i>	Навчальний процес забезпечений навчально-методичними комплексами, підручниками та посібниками. Навчальні курси розміщені в інформаційно-освітньому середовищі. Доступ до наукової бібліотеки. Наукові роботи завантажені в інституційний репозитарій.
9 – Академічна мобільність	
<i>Національна кредитна мобільність</i>	<p>Угоди про військову підготовку студентів за програмою підготовки офіцерів запасу з військовими кафедрами Військової академії (м. Одеса) та Сумського державного університету.</p> <p>Угоди про співпрацю із закладом оздоровлення та відпочинку «Артек-Карпати-Буковель».</p>
<i>Міжнародна кредитна мобільність</i>	<p>Реалізуються програми подвійного диплома:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Університет в м. Порто (Португалія); - Тракійський університет в м. Стара Загора (Болгарія); - Державна вища школа професійної освіти ім. Іполіта Цегельського в м. Гнезно (Польща); - Поморська академія в м. Слупськ (Польща); - Державна вища професійна школа імені Я.А. Коменського в м. Лешно (Польща); - Академія імені Яна Длугоша в м. Ченстохов (Польща); - Інститут європейської культури Познанського університету імені Адама Міцкевича в м. Гнезно (Польща); - Державна вища школа професійної освіти в м. Хелм (Польща).
<i>Навчання іноземних здобувачів вищої освіти</i>	Передбачена можливість навчання іноземних студентів на акредитованих спеціальностях в межах ліцензії. За умови наявності 12 студентів в академічній групі, мова навчання може бути змінена на російську.

2. Перелік компонент освітньо-професійної/наукової програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонент ОП

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти(роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумк. контролю
1	2	3	4
Обов'язкові компоненти ОП			
I	Цикл загальної підготовки		
1.1	Гуманітарна підготовка		
ГП 1.1.1	Філософія	3	екзамен
ГП 1.1.2	Політична та соціологічні науки	3	екзамен
1.2	Фундаментальна підготовка		
ФП 1.2.1	Охорона праці та безпека життєдіяльності	3	залік
ФП 1.2.2	Етика, естетика	3	екзамен
ФП 1.2.3.	Основи графічного дизайну	3	залік
ФП 1.2.4.	Основи педагогічної майстерності та методика виховної роботи	3	екзамен
ФП 1.2.5.	Інформаційно-комунікаційні технології в галузі	3	залік
ФП 1.2.6.	Художнє конструювання	3	залік
ФП 1.2.7.	Основи фотомистецтва	3	залік
ФП 1.2.8.	Матеріали і технологія образотворчого мистецтва	3	екзамен
II Цикл професійної підготовки			
2.1	Психолого-педагогічна підготовка		
ППП 2.1.1.	Педагогіка	4	екзамен, курсова робота
ППП 2.1.2.	Методика навчання образотворчого мистецтва	5	екзамен, курсова робота
2.2	Науково-предметна підготовка		
НПП 2.2.1.	Рисунок	15	залік, екзамен, екзамен, залік

НПП 2.2.2.	Живопис	15	залік, екзамен, екзамен, залік
Загальний обсяг обов'язкових компонент		69	
Вибіркові компоненти ОП			
ВВ 1	Вибірковий блок 1		
ВВ 1.01	Художня культура	6	екзамен
ВВ 1.02	Декоративно-прикладне мистецтво	14	залік, екзамен
ВВ 1.03	Історія образотворчого мистецтва	10	залік, екзамен
ВВ 2	Вибірковий блок 2		
ВВ 2.01	Художня культура	6	екзамен
ВВ 2.02	Декоративно-прикладне мистецтво	14	залік, екзамен
ВВ 2.03	Історія образотворчого мистецтва	10	залік, екзамен
П 6	Практична підготовка		
П 6.01	Навчальна (пропедевтична) практика	3	залік
П 6.02	Навчально-творча практика (пленер)	3	залік
П 6.03	Виробнича практика	9	екзамен
	Атестація	6	
Загальний обсяг вибірових компонент:		30	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		120	

2.2. Структурно-логічна схема ОП (Додаток 1)

3. Форми атестації здобувачів вищої освіти

Атестація випускників освітньої програми спеціальності 014.13 Середня освіта (Образотворче мистецтво) проводиться у формі здачі кваліфікаційного екзамену з методики навчання образотворчого мистецтва та захисту випускної кваліфікаційної роботи і завершується видачею документу державного зразка про присудження їм ступеня бакалавра із присвоєнням кваліфікації: Бакалавр освіти.

Кваліфікаційна робота здобувача ступеня бакалавра має бути результатом самостійного наукового дослідження з виконанням практичного завдання (художній твір у матеріалі).

Атестація здійснюється відкрито і публічно.

Вимоги до заключної кваліфікаційної роботи (за наявності)

Кваліфікаційна робота оприлюднюється на сайті підрозділу ВНЗ (у відкритому доступі), після перевірки на плагіат. За результатом успішного захисту, здобувач може отримати від екзаменаційної комісії рекомендацію для вступу в магістратуру.

4. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми (Додаток 2)

4. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньої програми (Додаток 3)

Затверджено на засіданні вченої ради факультету іноземних мов Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (протокол № 12 від 28.08.2017 р.).

Керівник проектної групи (гарант освітньої програми) :

Музика Ольга Яношівна, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри образотворчого мистецтва Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Розробники:

1. Умрихіна Оксана Станіславівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри хореографії та художньої культури;

---

2. Сотська Галина Іванівна, доктор педагогічних наук, професор кафедри образотворчого мистецтва Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.
